

تبیین جایگاه اصل سلسله مراتب جهت ارتقاء هویت در منظر شهری (نمونه موردی: بلوار جانباز در شهر مشهد)

محیا قوچانی^۱، امیرحسین شکیبازمانی^۲، حس حیدری^۳

۱- (نویسنده مسئول) کارشناس ارشد، رشته معماری، مدرس دانشگاه پیام نور سمنان، ایران.

۲- دانشجوی کارشناسی، رشته معماری، دانشگاه پیام نور سمنان، ایران.

۳- دانشجوی کارشناسی، رشته معماری، دانشگاه پیام نور سمنان، ایران.

چکیده

از طریق منظر شهر، ارزش های حاکم بر جامعه، جریان ها و نگرش های برنامه ریزی و طراحی منتقل می شود. آنچه در عمل اتفاق می افتد با ایده های منظر سازی مغایرت دارد. از آن جمله ارزش هایی چون هویت است که به سهولت جای خود را به قدرت، منافع اقتصادی زود گذر و مصلحت اندیشی دست اندر کاران تهیه و تصویب طرح های شهری می دهد. اصل سلسله مراتب که به عنوان یکی از پایه ترین مؤلفه های ارتقاء کیفیت زندگی ساکنین شهرها و ایجاد هویت فضاهای شهری محسوب می شود، در بستر فضاهای شهری امروزی مورد غفلت قرار گرفته است. چهره های کالبدی بسیاری از شهرهای ایران، مانند مشهد از طریق تضاد شدید بین بافت قدیمی و جدید شهر، سیمای آشفته ی بخش نوین و سرعت ناموزون تغییرات، تیره و تار شده است. این تغییر و تحولات، حاشیه ی محورهای ارتباطی را نیز در مقایسه با بافت درونی شهر به دلیل موقعیت ویژه ی آن ها متأثر می نماید. آنچه در مشهد به عنوان دومین کلان شهر کشور شاهد آن هستیم، عدم ادراک فضا و نوعی بیگانگی با ساختار شهر در بسیاری از قسمت ها است. لذا پژوهش حاضر در مورد پاسخ به این پرسش که اصل سلسله مراتب چگونه بر تحقق پذیری هویت فضاهای شهری به ویژه شهر مشهد، مؤثر واقع می شود؟ و در جهت هویت بخشی به شهرهای امروزی راهبردهای برنامه ریزانه و راهکارهای طراحانه در انتظام بخشی به سلسله مراتب فضایی چیست؟ از این رو این مقاله با استفاده از روش توصیفی- تحلیلی به دنبال هدف ارائه ی الگویی مناسب برای بهبود منظر و سیمای ادراکی شهر و هماهنگ سازی آن با مناطق مسکونی پیرامون در راستای هویت بخشی شهر بوده و تغییر سیما و منظر شهری در جهت بهبود وضعیت بلوار جانباز که یکی از محورهای اصلی شهر مشهد محسوب می شود، حاصل نهایی کار است. نتایج پژوهش به راهبردها و راهکارهایی ختم می شود که با تقویت جایگاه اصل سلسله مراتب در فضاهای شهری امروزی، هویت جامعه را ارتقاء می بخشد.

واژگان کلیدی: سلسله مراتب، هویت، فضای شهری، بلوار جانباز شهر مشهد